

Το νέο πολιτικό σκηνικό

Οι εκλογές της 6^{ης} Μαΐου άνοιξαν μια νέα εποχή στα πολιτικά πράγματα της χώρας. Ο μεταπολιτευτικός δικομματισμός των ΠΑΣΟΚ-ΝΔ υπέστη μια δεινή εκλογική ήττα, η οποία ωστόσο ήταν απολύτως προβλέψιμη. Οι αναγνώστες των ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ είχαν την ευκαιρία τον τελευταίο χρόνο, μέσα από τις έρευνες της VPRC, να παρακολουθήσουν τις τάσεις του ελληνικού εκλογικού σώματος και να διαβλέψουν ότι το δικομματικό άθροισμα δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να ξεπεράσει το 37-38%. Η δυναμική της εκλογικής περιόδου και η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ κατέβασαν ακόμα πιο κάτω το δικομματικό άθροισμα, στα επίπεδα του 32%, επιβεβαιώνοντας τις τεράστιες αλλαγές που συντελέστηκαν στο ελληνικό κομματικό σύστημα. Μαζί βεβαίως με τα κόμματα του (παλαιού) δικομματισμού, δεινή πολιτική ήττα υπέστησαν και όλες εκείνες οι πολιτικές δυνάμεις που με διάφορους τρόπους συναίνεσαν στις πολιτικές των Μνημονίων μετά τον Μάιο του 2010. Η διαιρετική κοινωνική τομή των Μνημονίων, «οδικός χάρτης» μιας βίαιης ταξικής αναδιάρθρωσης της ελληνικής κοινωνίας, οδήγησε στην εκλογική αποτυχία κόμματα όπως ο ΛΑΟΣ (που ένα χρόνο πριν κατέγραφε σταθερά καλές εκλογικές επιδόσεις), η ΔΗΣΥ ή η Δράση, ακόμα και σχήματα όπως η Κοινωνική Συμφωνία η οποία χρεώθηκε εκλογικά και πολιτικά τη συναίνεση προς το πρώτο Μνημόνιο και την πολιτική υποστήριξη στον Γ.Παπανδρέου.

Η μετεκλογική περίοδος εδώ και δέκα ημέρες έχει την κεκτημένη ταχύτητα του εκλογικού αποτελέσματος. ΠΑΣΟΚ και ΝΔ βρίσκονται στη δίνη μιας μεγάλης εσωτερικής κρίσης, χωρίς στρατηγική, χωρίς ισχυρές κοινωνικές συμμαχίες και χωρίς αξιόπιστη πολιτική ηγεσία. Ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται καταρχήν να ενισχύει τις θέσεις του και καταγράφεται αυτήν τη στιγμή σε πρώτη πολιτική δύναμη της χώρας. Δείγμα της μεγάλης δυναμικής που δείχνει να διατηρεί τη στιγμή αυτή είναι ότι «καταλληλότερος πρωθυπουργός» καταγράφεται στη σημερινή έρευνα ο Αλ.Τσίπρας, αφήνοντας πίσω του τόσο τον Αντ.Σαμαρά όσο και τον Ευ.Βενιζέλο. Αναμφίβολα, αυτή η ραγδαία δημοσκοπική μεταβολή αντικατοπτρίζει τη βαθύτατη φθορά του παλαιού πολιτικού προσωπικού της χώρας και το αίτημα για μια σαρωτική αλλαγή σε θεσμούς, πρόσωπα και πολιτικές.

Τα υπόλοιπα πολιτικά κόμματα βρίσκονται λίγο-πολύ στα όρια που τα άφησε η εκλογική αναμέτρηση. Άλλα εξ'αυτών έχουν περιέλθει ήδη στη δίνη μιας μεγάλης κρίσης ταυτότητας και στρατηγικής, όπως το ΚΚΕ, ο ΛΑΟΣ, οι Οικολόγοι-Πράσινοι, η Δημοκρατική Συμμαχία. Άλλα θα πρέπει να διαχειριστούν το καλό εκλογικό τους αποτέλεσμα, εμβαθύνοντας τα στοιχεία της πολιτικής τους ταυτότητας: Ανεξάρτητοι Έλληνες, ΔΗΜΑΡ, Δημιουργία Ξανά είναι τρεις νεόκοποι οργανισμοί που δείχνουν την τάση αλλαγής του συνόλου της δομής του κομματικού συστήματος, είτε στο ευρύτερο χώρο της Κεντροδεξιάς είτε στο χώρο της Κεντροαριστεράς.

Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές δεν είναι ακόμη αποσαφηνισμένο αν η χώρα θα διεξάγει και νέες εκλογές τον Ιούνιο, ή αντίθετα θα έχει σχηματιστεί κάποια Κυβέρνηση. Το σίγουρο πάντως είναι, ότι το εκλογικό αποτέλεσμα της 6^{ης} Μαΐου έχει παράγει μια τεράστια απόσταση μεταξύ δημόσιου λαϊκού αισθήματος και πολιτικού συστήματος. Ένας

απερίγραπτος νομικά και πολιτικά εκλογικός νόμος, διατηρώντας το αντισυνταγματικό bonus των 50 εδρών ακόμα και σε (πρώτα) κόμματα που βρίσκονται σε απόλυτα μειοψηφική θέση, εδραιώνει συνθήκες ακυβερνησίας αντί να υποβοηθά (όπως πίστευε μέχρι τώρα) τη συγκρότηση σταθερών κυβερνήσεων. Επομένως, σε αυτό το πολιτικό πλαίσιο, οι επόμενες εκλογές πιθανολογείται ότι θα διαγράψουν μια μεγάλη πολιτική, κοινωνική, εκλογική και προγραμματική πόλωση μεταξύ της «Δεξιάς» και της «Αριστεράς». Οι κύριοι εκφραστές των δύο παρατάξεων (ΝΔ[;] και ΣΥΡΙΖΑ) είναι πολύ πιθανόν να αρχίσουν να συγκροτούν γύρω τους τους όμορους πολιτικούς χώρους. Από το βαθμό της επιτυχίας τους θα κριθεί, τόσο το εκλογικό αποτέλεσμα των επόμενων εκλογών όποτε κί'αν γίνουν όσο και η δυνατότητα συγκρότησης ισχυρής πολιτικά κυβέρνησης.

Χρ. Βερναρδάκης

Επίκουρος Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης ΑΠΘ

Επιστημονικός Σύμβουλος της VPRC